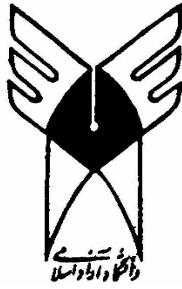

الذم الحرام

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی ، گروه علوم تربیتی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش مدیریت آموزشی

عنوان :

بررسی تأثیر برنامه ریزی چندبعدی بر رشد اجتماعی و هوشی
کودکان پیش دبستانی مهدکودک های منطقه ۵ تهران

استاد راهنما :

دکتر مهدی دواپی

استاد مشاور :

دکتر یلدا دلگشایی

پژوهشگر :

ماندانا هدایتی

بهار ۱۳۸۶

سپاسگزاری

حمد و سپاس درگاه خداوند قادر و منان را که هادیمان است و با عنایت او این پژوهش اجرا و به پایان رسید . و با تقدیر و تشکر از همکاری و مساعدت استاد گرانقدر **جناب آقای دکتر مهدی دوایی** که به عنوان استاد راهنما در مراحل مختلف پژوهش مرا یاری نمودند و هم از استاد ارجمند **سرکار خانم یلدا دلگشایی** که به عنوان استاد مشاور در طول مدت پژوهش مرا راهنمایی نمودند کمال تشکر و قدردانی را دارم .

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب **ماندانا هدایتی** دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۲۰۰۲۶۴۲۰۰۰ در رشته علوم تربیتی - مدیریت آموزشی که در تاریخ ۱۳۸۶/۲/۲۵ از پایان نامه خود تحت عنوان: **بررسی تأثیر برنامه ریزی چندبعدی بر رشد اجتماعی و هوشی کودکان پیش دبستانی مهدکودک های منطقه ۵ تهران** با کسب نمره ۱۹ و درجه عالی دفاع نموده ام بدین وسیله متعهد می شوم:

۱. این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
۲. این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
۳. چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
۴. چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:
تاریخ و امضاء:

بسمه تعالی

در تاریخ ۱۳۸۶/۲/۲۵

دانشجوی کارشناسی ارشد **خانم ماندانا هدایتی** پایان نامه خود را
دفاع نموده و با نمره ۱۹ بحروف **نوزده تمام** و با
درجه **عالی** مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

بسمه تعالی
 دانشگاه آزاد اسلامی – واحد تهران مرکزی
 دانشکده: روان شناسی و علوم اجتماعی
 (این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۱۲۱۲۸۴۲۰۱۵	نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی کد: ۱۰۱
عنوان پایان نامه: بررسی تأثیر برنامه ریزی چندبعدی بر رشد اجتماعی و هوشی کودکان پیش دبستانی مهدکودک های منطقه ۵ تهران	
نام و نام خانوادگی دانشجو: ماندانا هدایتی شماره دانشجویی: ۸۲۰۰۲۶۴۲۰۰۰ رشته تحصیلی: علوم تربیتی – مدیریت آموزشی	تاریخ شروع پایان نامه: ۱۳۸۵/۵/۲۹ تاریخ اتمام پایان نامه: ۱۳۸۶/۲/۲۵
استاد/استادان راهنما: دکتر مهدی دوایی استاد/استادان مشاور: دکتر یلدا دلگشایی	
آدرس: تهران – اتوبان ستاری – فردوس غرب – تقاطع شقایق – پلاک ۴۶۸ تلفن: ۰۹۱۲۲۴۰۷۷۱۶	
چکیده پایان نامه (شامل خلاصه، اهداف، روش های اجرا و نتایج به دست آمده):	
<p>بررسی تأثیر برنامه ریزی چند بعدی بر تحول هوشی و مهارتهای اجتماعی با توجه به گسترش روزافزون علم و سرعت تغییر برنامه ریزان و متولیان آموزشی در جهت آموختن مهارتهای اساسی تفکر به کودکان می باشند تا آنها بتوانند از مسائل آموخته در جهت حل مسائل جدید مدد جویند.</p> <p>اهداف تحقیق: میزان تأثیر برنامه ریزی چندبعدی در تحول هوشی میزان تأثیر برنامه ریزی چندبعدی در مهارتهای اجتماعی</p> <p>بررسی تفاوت بین تحول هوشی در دو گروه (گروه آموزش دیده و آموزش ندیده، برنامه ریزی چندبعدی) بررسی تفاوت بین مهارتهای اجتماعی دو گروه (گروه آموزش دیده و آموزش ندیده، برنامه ریزی چندبعدی)</p> <p>روش اجرا از طریق روش تحقیق شبه آزمایشی می باشد که دو گروه آزمایش و گواه در نظر گرفته شده اند. پیش از موزن استانفورد و تست های مهارتهای اجتماعی در مورد هر دو گروه اجرا می گردد سپس گروه آزمایش از برنامه ریزی چند بعدی (پکیج زمین ها و آنچه در آن است) استفاده می کنند به مدت ۴ ماه سپس مجدد از هر دو گروه آزمایش و گواه پس از موزن گرفته شد و از طریق تحلیل کواریانس و آزمون t مستقل تفاوت دو گروه آزمایش در هوش و مهارتهای اجتماعی معنی دار بود و نتیجه گرفته شد که برنامه ریزی چندبعدی در هوش و مهارتهای اجتماعی مؤثر می باشد.</p>	

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه مناسب است تاریخ و امضا:
 مناسب نیست

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

چکیده

فصل اول : کلیات تحقیق

۲	۱-۱ مقدمه
۴	۲-۱ بیان مسئله
۶	۳-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق
۷	۴-۱ اهداف تحقیق
۸	۱-۴-۱ اهداف اصلی
۸	۲-۴-۱ اهداف کاربردی
۸	۵-۱ فرضیه‌های تحقیق
۹	۶-۱ متغیرهای تحقیق
۹	۱-۶-۱ برنامه‌ریزی چند بعدی
۱۰	۲-۶-۱ هوش
۱۰	۳-۶-۱ مهارت‌های اجتماعی

فصل دوم: ادبیات تحقیق

۱۲	۱-۲ برنامه‌ریزی چند بعدی
۱۲	۱-۱-۲ مقدمه‌ای در زمینه برنامه‌ریزی چند بعدی
۱۵	۲-۱-۲ ابعاد اصلی، الگوسازی و کاربرد آن در برنامه‌ریزی چند بعدی
۱۸	۳-۱-۲ تأثیر برنامه‌ریزی چند بعدی در تحول هوش
۲۰	۴-۱-۲ تأثیر برنامه‌ریزی چند بعدی در مهارت‌های اجتماعی
۲۳	۲-۲ هوش
۲۳	۱-۲-۲ مقدمه‌ای در زمینه هوش
۲۶	۲-۲-۲ تعاریفی در زمینه هوش
۳۰	۳-۲-۲ طبقه‌بندی هوش
۳۱	۴-۲-۲ نظریه‌های هوش
۵۲	۳-۲ رشد اجتماعی
۵۲	۱-۳-۲ مقدمه‌ای در زمینه رشد اجتماعی
۶۰	۲-۳-۲ تعاریفی در زمینه مهارت‌های اجتماعی
۶۳	۳-۳-۲ ارتباط بین مهارت‌های اجتماعی و رفتارهای مشکل دار

- ۴-۳-۲ ارتباط بین مهارت‌های اجتماعی و کفایت تحصیلی ۶۵
- ۴-۲ پیشینه تحقیق ۶۶

فصل سوم: روش تحقیق

- ۱-۳ طرح تحقیق ۶۸
- ۲-۳ جامعه آماری ۶۹
- ۳-۳ نمونه و روش نمونه‌گیری ۶۹
- ۴-۳ ابزار اندازه‌گیری ۷۰
- ۱-۴-۳ هوش آزمای مقیاس استانفورد-بینه برای سنین اولیه (۵- ESB) ۷۰
- ۲-۴-۳ مقیاس رتبه گذاری مهارت‌های اجتماعی (SSRS) ۷۴
- ۵-۳ مدل آماری ۷۸

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

- مقدمه ۸۰
- یافته‌ها ۱۱۸

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری

- ۱-۵ بحث و نتیجه‌گیری ۱۲۰
- ۲-۵ محدودیت‌های تحقیق ۱۲۳
- ۱-۲-۵ محدودیت‌های روش شناختی ۱۲۳
- ۲-۲-۵ محدودیت‌های خارج از حیطه پژوهشگر ۱۲۳
- ۳-۵ پیشنهادات ۱۲۴
- ۱-۳-۵ پیشنهادات مبتنی بر روش شناختی ۱۲۴
- ۲-۳-۵ پیشنهادات مبتنی بر یافته‌ها ۱۲۴

منابع و مأخذ

- منابع فارسی ۱۲۶
- منابع انگلیسی ۱۲۷

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۸۲.....	جدول آمار توصیفی ۱: بررسی وضعیت متغیر «استدلال سیال» در گروه آزمایش و کنترل
۸۳.....	جدول آمار توصیفی ۲: بررسی وضعیت متغیر «دانش» در گروه آزمایش و کنترل
۸۴.....	جدول آمار توصیفی ۳: بررسی وضعیت متغیر «استدلال کمی نگر» در گروه آزمایش و کنترل
۸۵.....	جدول آمار توصیفی ۴: بررسی وضعیت متغیر «پردازش تجسمی- دیداری» در گروه آزمایش و کنترل
۸۶.....	جدول آمار توصیفی ۵: بررسی وضعیت متغیر «حافظه فعال» در گروه آزمایش و کنترل
۸۷.....	جدول آمار توصیفی ۶: بررسی وضعیت متغیر «هوش کلامی» در گروه آزمایش و کنترل
۸۸.....	جدول آمار توصیفی ۷: بررسی وضعیت متغیر «هوش غیر کلامی» در گروه آزمایش و کنترل
۸۹.....	جدول آمار توصیفی ۸: بررسی وضعیت متغیر «هوشبهر کل» در گروه آزمایش و کنترل
۹۰.....	جدول آمار توصیفی ۹: بررسی وضعیت متغیر «همیاری» در گروه آزمایش و کنترل
۹۱.....	جدول آمار توصیفی ۱۰: بررسی وضعیت متغیر «جرات ورزی» در گروه آزمایش و کنترل
۹۲.....	جدول آمار توصیفی ۱۱: بررسی وضعیت متغیر «خویشتنداری» در گروه آزمایش و کنترل
۹۳.....	جدول آمار توصیفی ۱۲: بررسی وضعیت متغیر «برونی سازی» در گروه آزمایش و کنترل
۹۴.....	جدول آمار توصیفی ۱۳: بررسی وضعیت متغیر «درونی سازی» در گروه آزمایش و کنترل
۹۵.....	جدول آمار توصیفی ۱۴: بررسی وضعیت متغیر «بیش فعالی» در گروه آزمایش و کنترل
۹۶.....	جدول آمار توصیفی ۱۵: بررسی وضعیت متغیر «کفایت تحصیلی» در گروه آزمایش و کنترل
۹۷.....	جدول آمار توصیفی ۱۶: بررسی وضعیت متغیر «مهارت‌های اجتماعی» در گروه آزمایش و کنترل
۹۸.....	جدول آمار توصیفی ۱۷: بررسی وضعیت متغیر «رفتارهای مشکل دار» در گروه آزمایش و کنترل
۹۹.....	جدول تحلیل کواریانس ۱: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «استدلال سیال» نمونه‌های تحقیق
۱۰۰.....	جدول تحلیل کواریانس ۲: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «دانش» نمونه‌های تحقیق
۱۰۱.....	جدول تحلیل کواریانس ۳: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «استدلال کمی نگر» نمونه‌های تحقیق
۱۰۲.....	جدول تحلیل کواریانس ۴: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «پردازش تجسمی- دیداری» نمونه‌های تحقیق
۱۰۳.....	جدول تحلیل کواریانس ۵: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «حافظه فعال» نمونه‌های تحقیق
۱۰۴.....	جدول تحلیل کواریانس ۶: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «هوش کلامی» نمونه‌های تحقیق
۱۰۵.....	جدول تحلیل کواریانس ۷: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «هوش غیر کلامی» نمونه‌های تحقیق
۱۰۶.....	جدول تحلیل کواریانس ۸: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «هوشبهر کل» نمونه‌های تحقیق
۱۰۷.....	جدول تحلیل کواریانس ۹: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «همیاری» نمونه‌های تحقیق
۱۰۸.....	جدول تحلیل کواریانس ۱۰: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «جرات ورزی» نمونه‌های تحقیق

- جدول تحلیل کواریانس ۱۱: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «خویش‌تنداری» نمونه‌های تحقیق... ۱۰۹
- جدول تحلیل کواریانس ۱۲: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «برونی سازی» نمونه‌های تحقیق... ۱۱۰
- جدول تحلیل کواریانس ۱۳: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «درونی سازی» نمونه‌های تحقیق... ۱۱۱
- جدول تحلیل کواریانس ۱۴: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «بیش‌فعالی» نمونه‌های تحقیق... ۱۱۲
- جدول تحلیل کواریانس ۱۵: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «کفایت تحصیلی» نمونه‌های تحقیق
..... ۱۱۳
- جدول تحلیل کواریانس ۱۶: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «مهارت‌های اجتماعی» نمونه‌های
تحقیق..... ۱۱۴
- جدول تحلیل کواریانس ۱۷: بررسی اثرات برنامه‌ریزی چندبعدی بر «رفتارهای مشکل‌دار» نمونه‌های
تحقیق..... ۱۱۵
- جدول t دو گروه همبسته بررسی مقایسه‌ای هوشبهر و رشد اجتماعی در گروه آزمایش و کنترل «قبل و
بعد از آموزش برنامه‌ریزی چندبعدی»..... ۱۱۶
- جدول t دو گروه مستقل بررسی مقایسه‌ای هوشبهر و رشد اجتماعی در گروه آزمایش و کنترل «قبل و
بعد از آموزش برنامه‌ریزی چندبعدی»..... ۱۱۷

چکیده

بررسی تأثیر برنامه ریزی چند بعدی بر تحول هوشی و مهارت‌های اجتماعی با توجه به گسترش روزافزون علم و سرعت تغییر برنامه ریزان و متولیان آموزشی در جهت آموختن مهارت‌های اساسی تفکر به کودکان می باشد تا آنها بتوانند از مسائل آموخته در جهت حل مسائل جدید مدد جویند.

اهداف تحقیق: میزان تأثیر برنامه ریزی چندبعدی در تحول هوشی

میزان تأثیر برنامه ریزی چندبعدی در مهارت‌های اجتماعی

بررسی تفاوت بین تحول هوشی در دو گروه (گروه آموزش دیده و آموزش ندیده، برنامه

ریزی چندبعدی)

بررسی تفاوت بین مهارت‌های اجتماعی دو گروه (گروه آموزش دیده و آموزش ندیده، برنامه

ریزی چندبعدی)

روش اجرا از طریق روش تحقیق شبه آزمایشی می باشد که دو گروه آزمایش و گواه در نظر گرفته شده اند. پیش آزمون استانفورد و تست های مهارت‌های اجتماعی در مورد هر دو گروه اجرا می گردد سپس گروه آزمایش از برنامه ریزی چند بعدی (پکیج زمین ها و آنچه در آن است) استفاده می کنند به مدت ۴ ماه سپس مجدد از هر دو گروه آزمایش و گواه پس آزمون گرفته شد و از طریق تحلیل کواریانس و آزمون t مستقل تفاوت دو گروه آزمایش در هوش و مهارت‌های اجتماعی معنی دار بود و نتیجه گرفته شد که برنامه ریزی چندبعدی در هوش و مهارت‌های اجتماعی مؤثر می باشد.

فصل اول

(کلیات تحقیق)

۱-۱ مقدمه

برنامه‌ریزی چند بعدی، ماتریس زندگی است، زیرا در تلاش بوده تا حداکثر مؤلفه‌های زندگی را که بر پرورش شخصیت کودک تأثیرگذار هستند، با دیدگاهی چند بعد نگر مورد توجه قرار دهد. چند بعدی نگری که ابعادش را از زندگی کودک و آنان که به او علاقه‌مندند، گرفته است. این مهم مستلزم برنامه‌ریزی قابل انعطاف و فرایند مداری بود که با توجه به دقیق به گذشته، وضعیت موجود و مطلوب مؤلفه‌های تأثیرگذار بر زندگی امروز و فردای کودک، مؤلفه‌هایی از زندگی و برای زندگی امروز و چشم‌اندازهای روشنی برای فردا به کار گیرد.

برنامه‌ریزی چند بعدی، در جهت تحقق هدف ایجاد محیطی غنی در به کارگیری حداکثر مؤلفه‌های زندگی برای پرورش و حضور فعال کودک، بنیان‌های هنری، علمی و فناورانه را مورد توجه قرار داده است. بنیان‌ها در این برنامه‌ریزی در قالب مضامین، نگرش‌ها و مهارت‌های پایه‌ای، پروژه‌ها و فعالیت‌هایی در تلفیق انعطاف‌پذیر و فرایندمدار برای کسب سواد هنری، علمی و فناورانه به کار گرفته شده‌اند. این برنامه‌ریزی دو گروه مخاطب (کودک و بزرگسالانی که در کسوت‌های مختلف با کودک سروکار دارند) دارد و فرآیند تولیدی چند رسانه‌ای را در قالب ۲۰۰ محصول (تاکنون در انتشارات مدرسه و بدون احتساب آنچه ناشران دیگر به چاپ رسانده‌اند) به بار می‌نشانند.

برنامه‌ریزی چند بعدی، شامل مبانی نظری و راهبردهای عملی برای کودکان و بزرگسالانی است که با آن‌ها سروکار دارند، با اتکا به دیدگاه ضرورت کاهش فاصله میان نظر و عمل در برنامه‌ریزی نگاشته شده است که می‌تواند منجر به تحول هوشی و رشد اجتماعی گردد، چرا که انسان به عنوان موجودی ناشناخته از پیچیدگی‌های فراوانی برخوردار است. این گونه پیچیدگی‌ها در توانایی ذهنی وی جلوه‌گر می‌شود زیرا که شگفتی‌های انسان در مهارت‌های حسی و حرکتی منعکس نمی‌گردد بلکه توانایی‌های شناختی این موجود دوپا قابل تحسین است. توانمندی‌های ذهنی انسان به درجه‌ای از اوج می‌رسد که به راحتی نمی‌توان نقطه پایانی را برای آن ترسیم کرد. این گونه توانمندی‌های ذهنی را می‌توان تحت عنوان عامل عمومی یا هوش کلی تعریف کرد (پارسا، ۱۳۷۲).

توانایی‌های ذهنی انسان قدرت وی را در برخورد سازگارانه با محیط به وجود می‌آورد این گونه توانایی‌های ذهنی می‌تواند عامل تعیین‌کننده‌ای در سازگاری انسان‌ها باشد. از این رو، بی‌علت نیست که توانایی‌های ذهنی انسان با رفتارهای سازگارانه از یک سو و شگفتی‌های دیگر از سوی دیگر مرتبط است. همچنان که امروزه در تالیف عقب‌ماندگی ذهنی فقط به هوش بهر پرداخته نمی‌شود بلکه رفتار سازشی به عنوان یک ملاک تکمیلی ملاحظه می‌گردد (افروز، ۱۳۷۷). در تحقیق حاضر نیز به بررسی تأثیر برنامه‌ریزی چند بعدی بر تحول هوشی و رشد اجتماعی پرداخته می‌گردد تا از این طریق بتوان میزان تأثیر برنامه‌ریزی چند بعدی ارائه شده در مهدکودک‌ها را بر تحول هوش شناختی کودکان و مهارت‌های اجتماعی آن‌ها شناسایی نموده و در نهایت به مقایسه تحول هوشی و رشد اجتماعی کودکانی که آموزش‌های مرتبط با برنامه‌ریزی چند بعدی را دریافت کرده‌اند و کودکانی که از این آموزش‌ها بی‌بهره بوده‌اند، پرداخت.

۱-۲ بیان مسئله

ابهامات فزاینده‌ای پیرامون نقش یا تأثیر برنامه‌ریزی چند بعدی در ابعاد مختلف رشد کودک از قبیل شخصیت، هوش، رشد اجتماعی، خلاقیت و... وجود دارد. اکثر محققان معتقدند که رشد و تکامل جامعه انسانی در سایه کنجکاوی و پویایی انسان شکل گرفته و در هر دوره، آموزش و پرورش را در موقعیت خاصی قرار داده است. زمانی که کودک در معرض رویارویی با اشیاء و پدیده‌های اطراف قرار می‌گیرد، کنجکاوی طبیعی برای دانستن همراه با کاوشگری خودجوش او سبب می‌شود که زمینه لازم برای تشخیص و تمیز تدریجی یک مفهوم، برقراری ارتباط بین مفاهیم، درک جهان هستی از نظر خویش و پذیرش نقش از خود، در او پدیدار شوند.

گالاگر (۱۹۹۸) بیان می‌کند که رشد و تکامل جامعه انسانی در سایه کنجکاوی و پویایی انسان، در هر دوره، آموزش و پرورش را در موقعیت خاص قرار داده است. امروز دنیا آن‌چنان به سرعت تغییر می‌کند که آموخته‌های کودک تا رسیدن به مرحله عمل تازگی خود را از دست می‌دهد و برای او غیر قابل استفاده می‌شود. در این راستا متخصصان آموزش و پرورش اعتقاد دارند که با گسترش روزافزون علم و فناوری و درهم آمیختن و تنیدن آن با تمام ابعاد زندگی، ضرورت پاسخگویی مراکز آموزشی به حداکثر ابعاد زندگی و وجود فرد ضرورت دارد. در این راستا این نظام عظیم باید در پی ایجاد مهارت‌های اساسی تفکر به کودکان باشد تا آن‌ها بتوانند آموخته‌های قدیمی خود را در حل مسایل نو به کار گیرند.

از این رو، برنامه‌ریزان و متولیان امر، با این دیدگاه که برنامه‌ریزی پویا، فراگیرنده را در موقعیت تولید و شکوفایی طب می‌کند و برنامه‌ریزی ایستا، راه‌گزینی از قرار دادن فراگیرنده در جایگاه مصرف نیست، به نقش و اهمیت آموزش و پرورش برنامه‌ریزی شده در جوامع پیشرفته روی آورده و حتی چگونگی آموزش را از دوران جنینی در پژوهش‌های برنامه‌ریزی قرار داده‌اند. چرا که این افراد معتقدند بنیان‌های دانش، مهارت‌ها و نگرش‌ها از دوره پیش دبستانی شکل

می‌گیرند از قبیل رشد هوش شناختی، هوش عاطفی، سازگاری اجتماعی، مهارت‌های اجتماعی، خلاقیت و حتی ویژگی‌های شخصیتی.

اکثر محققان عقیده دارند که هوش آمیزه‌ای از تأثیرات ارثی و محیطی است. از جمله محیط‌های تأثیرگذار بر هوش کودک محیط خانه و مهدکودک است. کودکان بیشترین زمان دوران پیش از دبستان را در این دو موقعیت سپری می‌کنند. مهدکودک تأثیر عظیمی بر رشد عقلانی کودک دارد (لورابک، ۲۰۰۱).

پژوهش نشان می‌دهد نوباوگانی که از مهدکودک با کیفیت بد برخوردار بوده‌اند، صرف‌نظر از مرتبه اجتماعی و اقتصادی خانواده آن‌ها، در آزمون مهارت‌های شناختی و اجتماعی نمره کمتری می‌گیرند. در یک تحقیق، معلوم شد که کودکانی که در سال اول زندگی به مهدکودکی وارد شده بودند که کیفیت آن بد بود و تا سال‌های پیش دبستانی در آنجا مانده بودند، توسط معلمان، حواس پرت، بی‌ملاحظه نسبت به دیگران و بی‌علاقه به تکلیف ارزیابی شدند (هووس، ۱۹۹۰).

برعکس مهدکودک خوب می‌تواند تأثیر ناگوار زندگی فقرزده و تحت فشار را کاهش دهد. در یک پژوهش طولی سوئدی، معلوم شده که وارد شدن به مهد کودک خوب در نوباوگی و نوپایی، با قابلیت شناختی، عاطفی و اجتماعی در اواسط کودکی و نوجوانی ارتباط دارد (آندرسون، ۱۹۸۹).

بنابراین، سؤال اصلی تحقیق حاضر نیز این گونه عنوان می‌شوند که:

- آیا برنامه‌ریزی چند بعدی در تحول هوشی کودکان مؤثر است؟
- آیا برنامه‌ریزی چند بعدی در مهارت‌های اجتماعی کودکان مؤثر است؟
- آیا بین تحول هوشی کودکان آموزش دیده و آموزش ندیده تفاوت معنی‌داری وجود دارد؟
- آیا بین مهارت‌های اجتماعی کودکان آموزش دیده و آموزش ندیده تفاوت معنی‌داری وجود دارد؟

۱-۳ اهمیت و ضرورت تحقیق

با گسترش روزافزون علم و فناوری و درهم آمیختن و تنیدن آن با تمام ابعاد زندگی، ضرورت پاسخگویی مدرسه به حداکثر ابعاد زندگی و وجود فرد، ضرورت پیدا کرد. لاجرم مطالعات چند رشته‌ای و میان رشته‌ای، فراروی او قرار گرفت. مباحثی چون برقراری پیوند تعاملی بین علم و زندگی و درک جهان هستی که حاصل درهم تنیدگی و ارتباط ظریف و متقابل امور و پدیده‌هاست. فراروی علم برنامه‌ریزی درسی قرار گرفت. اکنون نظام آموزش و پرورش متعهد به تربیت شهروندانی باسواد است که برای حضور در جامعه، ملزم به تحصیل و توانایی بهره‌گیری از آن در جنبه‌های گوناگون زندگی هستند. در این شرایط، فراگیرنده در هر یک از زمینه‌های یادگیری و مسائل و اموری که با آن‌ها برخورد می‌کند، با تلفیق پیچیده و متحولی از علوم انسانی و تجربی روبه‌روست. در این مرحله، سواد خواندن و نوشتن و دانستن اصول هر علم، تنها سهم بسیار کوچکی از سواد علمی را شامل می‌شود.

علم حد و مرز نمی‌شناسد. گستردگی و رشد ارتباطات، همه انسان‌ها را در هر گوشه جهان در معرض تحول علم و فناوری قرار داده است.

هر گونه تحولی در آموزش و پرورش و کتاب‌های درسی که به شکلی سنتی محور آموزش‌های مرسوم است، بدون «ارزیابی» و گرفتن «بازخورد» تأثیری در یادگیری نخواهد گذاشت. در برنامه‌ریزی چند بعدی و بسته یادگیری مبتنی بر آن برخلاف شیوه‌های سنتی و کمیت‌گرا، این امکان برای مربی فراهم شده است که با تدارک محیطی غنی به کمک کودک، مفهوم، مهارت و نگرشی را در چندین و چند فرصت یادگیری و با امکانات متنوع (دیداری، شنیداری، مکتوب و الگوهای قابل انعطاف و متناسب با امکانات بومی و محلی)، در دسترس کودک کنجکاو و پویا قرار دهد. در برنامه‌ریزی چند بعدی، پیش‌بینی امکان ثبت مشاهده و بازبینی پیشرفت کودک در فرصت‌های یادگیری و با امکانات متنوع، در اغلب موارد زمینه‌ساز استفاده از یک

فعالیت در ارزیابی از پیشرفت کودک در فعالیت‌های قبلی و بازخورد گرفتن از آن‌ها برای فعالیت‌های بعدی است.

بنابراین، با توجه به اهمیت رشد و پرورش کودک، به عنوان فرایندی پویا که عوامل بسیاری می‌توانند در آن دخیل باشند، مطرح می‌شود که برنامه‌ریزی چند بعدی، یکی از مهم‌ترین و ضروری‌ترین مسائلی است که می‌تواند در پرورش و شخصیت کودک مؤثر واقع شود و یا حتی در شکل‌گیری آن نقش بسزایی را ایفا نماید. به طوری که این گونه عنوان می‌گردد که برنامه‌ریزی چند بعدی رویکردی کل نگر است که کلیت مورد نظر در پرورش شخصیت کودک را در حداقل سه قلمرو مورد توجه قرار می‌دهد: فعالیت‌ها، پروژه‌هایی از زندگی کودک و مفاهیم و مضامین میان رشته‌ای.

از این رو، آنچه برنامه‌ریزی چند بعدی می‌تواند دگرگون سازد، رشد اجتماعی و مهارت‌های اجتماعی کودک در زندگی و تحول هوش شناختی کودک است که می‌تواند شخصیت وی را پایه‌ریزی کرده تا در آینده بتواند بازخوردهای مناسبی را ارائه دهد. چرا که یکی از اصول رشد اجتماعی، مهارت و سازگاری در اجتماع است که در این میان هوش شناختی نقش مهمی را بر عهده دارد. تحقیق حاضر نیز با توجه به ضرورت تأثیر برنامه‌ریزی چند بعدی در رشد اجتماعی و تحول هوشی کودکان پیش‌دبستان مهد کودک‌ها تدوین شده است.

۱-۴ اهداف تحقیق

با توجه به موضوع تحقیق حاضر که به بررسی برنامه‌ریزی چند بعدی در تحول هوشی و مهارت‌های اجتماعی می‌پردازد و با تأکید بر اینکه اهداف تحقیق را می‌توان در دو حیطه اهداف بنیادی و اهداف کاربردی جای داد، مطرح می‌شود که هدف پژوهش فوق در حیطه اهداف کاربردی عنوان می‌گردد. در تحقیقات کاربردی، هدف برطرف نمودن معضلات و مشکلات نظام آموزش و پرورش بوده و پژوهشگر خواهان رفع این گونه مشکلات می‌باشد و اصلاً در پی

افزایش دانش نیست؛ در حالی که در تحقیقات بنیادی هدف از تحقیق، افزایش دانش و معلومات بوده و گسترش علم می‌باشد. تحقیق حاضر نیز در حیطه تحقیقات کاربردی جای می‌گیرد و به صورت کلی می‌توان اهداف اصلی و اهداف کاربردی تحقیق حاضر را به شرح زیر تدوین نمود:

۱-۴-۱ اهداف اصلی

- بررسی میزان تأثیر برنامه‌ریزی چند بعدی در تحول هوشی
- بررسی میزان تأثیر برنامه‌ریزی چند بعدی در مهارت‌های اجتماعی
- بررسی مقایسه‌ای تفاوت بین تحول هوش کودکان آموزش دیده و آموزش ندیده.
- بررسی مقایسه‌ای تفاوت بین مهارت‌های اجتماعی کودکان آموزش دیده و آموزش ندیده.

۱-۴-۲ اهداف کاربردی

- ارائه راهکارهای آموزشی جهت افزایش تحول هوشی کودکان پیش دبستانی مهدکودک ها.
- ارائه راهکارهای فرهنگی- اجتماعی جهت افزایش مهارت‌های اجتماعی پیش دبستانی مهدکودک ها.

۱-۵ فرضیه‌های تحقیق

- در تحقیق حاضر با توجه به موضوع پژوهش که به بررسی تأثیر برنامه‌ریزی چند بعدی در تحول هوشی و رشد اجتماعی می‌پردازد، چهار فرضیه اصلی به شرح زیر سروکار خواهیم داشت:
- برنامه‌ریزی چند بعدی در تحول هوشی کودکان پیش دبستانی مهدکودک ها مؤثر است.
 - برنامه‌ریزی چند بعدی در رشد اجتماعی کودکان پیش دبستانی مهدکودک ها مؤثر است.
 - بین تحول هوشی کودکان آموزش دیده و آموزش ندیده تفاوت معنی‌داری وجود دارد.
 - بین رشد اجتماعی کودکان آموزش دیده و آموزش ندیده تفاوت معنی‌داری وجود دارد.